

GOED ONDERHOUD ZAAIMACHINE LOONT

Bieten zaaien kost geld, de kosten zijn echter niet het belangrijkste. Het komt vooral op de kwaliteit van het zaaien aan. Dit bepaalt voor een belangrijk deel het succes van de teelt. Om kwalitatief goed zaaiwerk te leveren is het nodig om onderhoud aan de zaaimachines te plegen.

Een onregelmatige gewasstand is deels of geheel terug te voeren op de kwaliteit van het zaaiwerk. Missers, dubbelen en scheef en horizontaal groeiende bieten zijn belangrijke oorzaken van een onregelmatig gewas. Naast de hierdoor veroorzaakte directe opbrengstderving leidt het ook tot veel extra oogstverliezen. Goed onderhoud van de zaaimachine is belangrijk voor de kwaliteit van het zaaien. Onder-

houd van de zaaimachines is afhankelijk van het type van de machine en het areaal dat met de machine gezaaid is. Wanneer hierna geen type zaaimachine wordt genoemd is het van toepassing op alle zaaimachines. Eerst grondig reinigen van de machine vergemakkelijkt de onderhoudswerkzaamheden.

Algemeen

De afstand tussen de elementen moet

voor alle elementen gelijk zijn en exact 50 cm bedragen. Ook moeten de elementen haaks op de hoofdbalk staan. Delen van de zaaimachine die verticaal opklappen ondervinden tijdens het transport vaak grote schokken waardoor deze elementen af kunnen wijken. Lagers, kettingen, markeurs en scharnierpunten moeten soepel en zonder speling kunnen bewegen. Bij meerdere aandrijfwielen moet de bandenspanning van deze wielen gelijk zijn. Dan draaien de wielen met gelijke snelheid, wat voor een gelijke zaaiafstand van de afzonderlijke elementen zorgt.

Het element

Het zaaielement bestaat uit een aantal onderdelen die allemaal een deel van het zaaiproces afhandelen. De kluitenruimer schuift stenen en eventuele grote kluiten aan de kant. Vervolgens wordt het zaaibed iets aangedrukt door het voorloopwiel, die ook onderdeel van de diepteregeling is. Het zaaikouter maakt de zaaivoor waarin het zaad precies in het midden moet komen te liggen. Vervolgens wordt het zaaide aangedrukt door een aandrukwieltje en wordt de zaaivoor gevuld met grond door de toestrijkers en daarna licht aangedrukt door het naloopwiel. De onderdelen van de elementen moeten op één lijn staan om het zaaiproces goed te laten verlopen.

Contact met pillenzaad

Zaaihuizen, zaaischijven en geleideringen (ringen waar het zaad overheen loopt in het element van binnenvullers) komen

De basis van het gewas wordt met het zaaien gelegd. Vaak zijn een onregelmatige gewasstand, veel dubbelen en missers deels of geheel op de kwaliteit van het zaaiwerk terug te voeren. Een goed onderhouden zaaimachine en goede schijven zijn de eerste vereisten voor goed zaaiwerk.

Als het zaaikouter versleten is, is de zaaivoor te breed voor het zaadje. Hierdoor kan het zaadje in de zaaivoor rollen wat een onregelmatige plantafstand geeft. Ook (met name op de zwaardere gronden) is het contact met de bodem veel minder. Daardoor kan het zaadje minder snel vocht opnemen. Dit geeft een onregelmatigere opkomst.

gemiddeld vijf keer per gezaaide meter in contact met een pillenzaadje. Alle onderdelen die in contact met het pil-

Meer informatie is te vinden in de teelthandleiding op www.irs.nl. Hoofdstuk 3.2 gaat over de werking en onderhoud van de zaaimachines.

Zaaischijven insturen voor keuring voor seizoen 2016 kan tot uiterlijk 15 januari 2016. In de kerstperiode is het IRS-gebouw van 18 december 2015 tot 4 januari 2016 gesloten en kunt u geen zaaischijven sturen.

De schijven kunt u sturen naar:

IRS t.a.v. schijvenkeuring
Van Konijnenburgweg 24
4611 HL Bergen op Zoom

lenzaad komen moeten daarom worden gecontroleerd op slijtage. Slijtage van deze onderdelen betekent vrijwel altijd meer ruimte voor de pillen waardoor er breuk van de pil en/of dubbele vullingen (en daardoor dubbele planten) kunnen ontstaan. Als er slijtage zichtbaar is, is het aan te bevelen deze onderdelen te vervangen.

De cellen van de zaaischijven mogen niet uitgesleten zijn. Voor de binnenvullers (types als de Monopill, Monosem en Unicorn) is dit zelf te controleren met behulp van de meegeleverde meetstift of de aanwijzingen in de teelthandleiding of ze kunnen voor keuring naar het IRS worden gezonden (zie kader). Voor de cellen van de zaaischijven van de buitenvullers is speciale meetapparatuur nodig, ook deze schijven kunnen naar het IRS worden gezonden om te worden gekeurd (zie kader).

De cellen van de zaaischijven moeten schoon zijn voor een goede vulling met zaad. Verder moeten ook het zaaihuis, waar de zaaischijf in draait, en de zaadbak schoon en vetvrij zijn.

Bij buitenvullers moeten de afstrijkrollen op de juiste hoogte ten opzichte van de zaaischijf zijn afgesteld. Ook hier geldt dat wanneer er slijtage zichtbaar is, de afstrijkrollen het beste vervangen kunnen worden.

Ook binnenvullers kennen uitwerpers, uitwerperborsteltjes of -kammetjes. Deze zijn te vinden aan het zaaihuis op de plaats waar het zaadje de schijf moet verlaten. Bij slijtage moet deze worden bijgesteld of vervangen.

Zaaikouters

Bij een 6-rijige zaaimachine trekt elke zaaikouter 3.333 meter zaaivoor per hectare, bij een 12-rijer is dit de helft hiervan. Het is dus belangrijk om elk jaar de zaaikouters op slijtage te controleren. De zaaikouters moeten scherp zijn voor een goede plaatsing van het zaad. Wanneer de zaaikouters afgesleten zijn, kan het zaad in de zaaivoor verrollen. Hierdoor verandert de plantafstand, ook staan de bieten niet meer precies in het midden van de rij. Ook is, vooral op kleihoudende gronden, de kans op versmering en daardoor op horizontale bieten groter. Het vervangen van versleten zaaikouters geeft een positieve bijdrage aan de zaaikwaliteit.

Bram Hanse

Rubriek onder
verantwoordelijkheid van:

Postbus 32, 4600 AA Bergen op Zoom

Tel.: +31 (0) 164 274 400
Fax.: +31 (0) 164 250 962

irs@irs.nl
www.irs.nl

Eindredactie: Jurgen Maassen